

Heemkundig Genootschap
'van Witthem'
Beersel

Alseberg 9 februari 2021

**Aan het college van burgemeester en schepenen
Alsebergsteenweg 1046
1652 Alseberg**

Geacht college,

Betreft: advies Heemkundig Genootschap bij startnota 'RUP Groen Blaffeturke'.

Het Heemkundig Genootschap 'van Witthem' Beersel stelde in haar commissievergadering het bijgevoegde advies op i.v.m. de startnota 'RUP Groen Blaffeturke'.

Dit advies werd ter kennisname voorgelegd en besproken op de Beerselse cultuurraad van 9 februari 2021. Gelieve rekening te houden met de aangehaalde argumentatie bij het verder ontwikkelen van de startnota 'RUP Groen Blaffeturke'.

Met vriendelijke groeten,
Hoogachtend,

Jan De Cock
Voorzitter

Aan het college van burgemeester en schepenen
Alsebergsteenweg 1046
1652 Alseberg

Geachte college,

Betreft: advies bij RUP "Groen Blaffeturke"

Het Heemkundig Genootschap 'van Witthem' Beersel staat positief tegenover de kwalitatieve herontwikkeling van de school en schoolomgeving in de Vaucampsiaan.

Echter, na inzage van het opgestelde startnota RUP "Groen Blaffeturke", blijkt er geen of weinig visie te zijn met betrekking tot het behoud van het landelijke dorpskarakter van de Vaucampsiaan en het daar aanwezige erfgoed.

Graag had het Heemkundig Genootschap de volgende zaken geadviseerd bij de verdere ontwikkeling van het RUP:

1. **Maximaal behoud van het huis van de onderwijzer als gebouw met hoge erfgoedwaarde.** De erfgoedwaarde van de school, nl. klasgebouwen, een speelplaats en de onderwijzerswoning wordt grotendeels bepaald door de historische context: deze behielden tot vandaag hun oorspronkelijke functie, buiten het huis van de onderwijzer dat later mee in gebruik werd genomen door de school. De school werd begin 20ste eeuw ontworpen door architect Jozef Rempelbergh, die ook het gemeentehuis van Huizingen ontwierp. Beide gebouwen liggen op zo'n 350 meter uit elkaar, de straat met de jongensschool (Vaucampsiaan), ligt in het verlengde van de Torleylaan met het gemeentehuis (ID: 303335). Beide gebouwen geven ons een historisch beeld hoe een gemeente begin 20ste eeuw zijn visie als openbaar bestuur en onderwijsverstrekker naar buiten toe wenste uit te stralen: een gemeentehuis in neotraditionele stijl met historiserende elementen als bevestiging van het openbare gezag en een beeldbepalend dubbelhuis van de onderwijzer dat naar de inwoners toe degelijkheid, toekomstperspectief en ontvoogding moest uitstralen. Het Heemkundig Genootschap adviseert het college uitdrukkelijk om de bestaande gebouwen van de oude jongensschool maximaal te bewaren en deze te integreren in de voorziene nieuwbouw, en dit op zodanige wijze dat de nieuwbouw geen afbreuk doet aan het bouwvolume, historisch karakter en uitstraling van het huis van de onderwijzer.
2. **Behoud van het huis van de onderwijzer als beeldbepalend straatelement.** Het gebouw van de schoolmeester is beeldbepalend voor de Vaucampsiaan. Het gebouw is dominant aanwezig in de straat en geeft voor de voorbijgangers ondubbelzinnig de functie aan: centraal in de gevel bevindt zich een arduinen plaat met het opschrift 'lagere school'. Mocht dit gebouw gesloopt worden, verdwijnt de link met de oude school hoe deze was geconcepieerd bij het begin van de 20ste eeuw. De identiteit en herkenbaarheid van de locatie zal hiermee grotendeels verloren gaan.
3. **Behoud van het dorpskarakter van de Vaucampsiaan.** De Vaucampsiaan, en de aansluitende Torleylaan, wordt gekarakteriseerd door de aanwezigheid van bouwkundig erfgoed. Deze erfgoedelementen zijn niet beschermd, toch werden ze door het agentschap Onroerend Erfgoed opgenomen in de wetenschappelijke inventaris. Deze gebouwen vormen een erfgoedcluster die mee het dorpskarakter bepaalt (zie ook hieronder de opsomming van het

bouwkundig erfgoed onder punt 4). Er is niets verkeerd met het bouwen van appartementen, toch is het hierbij belangrijk om het landelijke, kleinschalige en dorpse karakter en uitstraling van Huizingen niet uit het oog te verliezen. In deze optiek lijkt het ons jammer mocht het hoekhuis, nl. het voormalig café-restaurant 't Groen Blaffeturke' afgebroken worden. Het hoekhuis vormt met de bakstenen spoorwegbrug een stemmig geheel en bepaalt het dorpse karakter bij inrijden van deze laan. Dit wordt vooral duidelijk wanneer we 't Groen Blaffeturke' en de verschillende sfeervolle rijhuizen verderop in de Vaucampslaan (nr. 72) vergelijken met de gebouwen aan de overzijde van de spoorwegbrug, nl. de Okay en het appartementsblok aan de Vaucampslaan nr. 68. Deze laatste stralen allesbehalve een dorpse sfeer uit. Het lijkt ons dat het behoud van het woonhuis 't Groen Blaffeturke' niet tegenstrijdig is met de doelstellingen zoals geformuleerd in het RUP:

- nieuwe woongelegenheden creëren,
- de veiligheid in de schoolomgeving verbeteren en
- ruimte en middelen creëren voor een ruimere schoolinfrastructuur.

Het perceel (= het hoekperceel Guido Gezellestraat - A. Vaucampslaan) biedt ons inzien voldoende opties, er kan bv. onderzocht worden of de bouw van de appartementen anders kan ingeplant worden, de bijgebouwen aan het woonhuis 't Groen Blaffeturke' en achterliggende hangars hoeven hierbij niet bewaard te worden.

4. **Verschillende gebouwen op de wetenschappelijke inventaris zullen in de zomer van 2021 gekwalificeerd worden als 'vastgesteld bouwkundig erfgoed'.** De gebouwen in de Vaucampslaan die voorkomen in de wetenschappelijke inventaris van het agentschap Onroerend Erfgoed, nl.

- Bakstenen rondboogvormige spoorwegbrug ID303325
- Bijgebouwen in cottagestijl ID303318 > A. Vaucampslaan 127
- Vrijstaand art-deco burgerhuis ID303320 > A. Vaucampslaan 139
- Grote cottagevilla in tuin ID303321 > A. Vaucampslaan 147
- Burgerhuis en vier huurwoningen ID303324 > A. Vaucampslaan 188-196
- Schoolcomplex bestaande uit klasgebouwen, een speelplaats en een onderwijzerswoning ID303317 > A. Vaucampslaan 90

zullen in de loop van de zomer 2021 hoogstwaarschijnlijk het juridisch statuut krijgen van 'vastgesteld bouwkundig erfgoed'. De ministeriële vaststelling was voorzien eind 2020-begin 2021, maar door de verlenging van het openbaar onderzoek omwille van Corona-maatregelen, is de effectieve vaststelling door de minister gepland in de zomer van 2021 (Zoals ook aangehaald in de Teams-chat tijdens het infomoment op dinsdag 21 januari 2021). Dit impliceert dat in het geval van sloop een gemotiveerde sloopvergunning nodig zal zijn. Hierin zal moeten worden aangegeven in hoeverre er bij de beslissing rekening is gehouden met de erfgoedwaarden van het gebouw. Dit karakteristieke gebouw kan bij de toekomstige ontwikkelingen immers een meerwaarde bieden of als dusdanig beschouwd worden. In de visienota Ruimte Vlaams-Brabant waar kernversterking één van de doelstellingen is, wordt terecht gesteld dat respect voor historische context, de schaal, het erfgoed en de omgeving hierbij ook aandachtspunten zijn. Dit is ook zo voor de 'woonkern' Beersel-Huizingen.

5. **Startnota RUP "Groen Blaffeturke" is op verschillende punten tegenstrijdig met het ruimtelijk beleid gemeente Beersel.** Enkel indien er rekening zal gehouden worden met het bovenstaand advies, zal de gemeente Beersel haar basisdoelstellingen nr. 1, 3, 6, zoals geformuleerd voor haar ruimtelijk beleid, kunnen behouden en behalen (zie ook Startnota RUP "Groen Blaffeturke" p. 20):

1. de beheersing van de verstedelijkingsdruk vanuit het Brussels hoofdstedelijk gewest;
3. invullen en laten evolueren van de kernen met respect voor de authenticiteit en het eigen karakter van iedere kern;

6. de kwalitatieve versterking van de landschappelijke en de natuurlijke structuur en het behoud van de open ruimtestructuur;

In haar doelstellingen ruimtelijk beleid, onderdeel 'Nederzettingsstructuur – Beersel, karaktervol' wenst de gemeente bovendien de volgende actiepunten nr.1, 4, 5 en 7 na te streven (zie ook Startnota RUP "Groen Blaffeturke" p. 21):

1. ontwikkelen van kwalitatieve en karaktervolle woonomgevingen;
4. publieke ruimte als kwalitatief bindweefsel van de nederzettingsstructuur;
5. verbeteren van de woonkwaliteit langs de drukke verbindingswegen;
7. architectuur op maat, rekening houdend met de omgeving.

Deze doelstellingen lijken ons tegenstrijdig met de voorgestelde startnota RUP waarin gebouwen die het dorpskarakter verstevigen en gebouwen met erfgoedwaarde zullen gesloopt worden.

Het bovenstaand advies werd ter kennisname voorgelegd en besproken op de cultuurraad van 9 februari 2021 en zal als erfgoedadvies aan het college van burgemeester en schepen bezorgd worden.

Hopend op een positieve reactie,
Vriendelijke groet,

Jan De Cock
Voorzitter Heemkundig Genootschap 'van Witthem' Beersel
0476 46 53 06